

Text – Učebnice Přírodopisu pro 8. ročník, Jan Kantorek, Jaroslav Jurčák, Jiří Froněk a kol., nakladatelství Prodos, Olomouc 1999.

Trávicí soustava savců

- 1 Trávicí soustava savců má několik hlavních částí. Jsou to dutina ústní, hltan, jícen,
- 2 žaludek, tenké střevo, tlusté střevo s konečníkem a trávicí žlázy. Mezi trávicí žlázy
- 3 patří játra a slinivka břišní. V dutině ústní se potrava rozmělnuje – mechanické
- 4 zpracování potravy zajišťují zuby, které mají u savců různý tvar a funkci. K ukusování
- 5 potravy slouží řezáky, k přidržování potravy a usmrcování kořisti se vyvinuly špičáky.
- 6 Pomocí zubů třenových a stoliček savci potravu rozmělnují.

- 7 Podle toho, jakou potravu savci přijímají, mají různě upravený chrup. Hlodavci mají
- 8 řezáky bez kořenů. Tyto řezáky jim neustále dorůstají a obrušují se, takže jsou velmi
- 9 ostré. Hlodavci a kopytníci mají ploché stoličky, pomocí kterých drtí rostlinnou
- 10 potravu. Plochy stoliček šelem jsou hrbokaté. Většina savců chrup vyměňuje. Mléčný
- 11 chrup mláďat je nahrazen chrupem trvalým.

- 12 Do dutiny ústní ústí slinné žlázy, ve kterých vznikají sliny. Jejich pomocí se potrava
- 13 zvlhčuje a obaluje hlenem, což usnadňuje polykání. Jazyk posunuje potravu do hltanu,
- 14 za hltanem následuje dlouhý jícen, kterým putuje potrava do vakovitého žaludku,
- 15 uloženého napříč v dutině břišní. Silné stěny žaludku vylučují ochranná hlen a látky,
- 16 které umožňují štěpení bílkovin. Trávenina postupuje do první části tenkého střeva,
- 17 dvanáctníku, kam vyúsťují játra a slinivka břišní. Tyto žlázy vylučují další látky
- 18 napomáhající trávení.

- 19 V tenkém střevě se vstřebávají živiny do krve. Tenké střevo ústí do tlustého střeva
- 20 v místě, které se nazývá slepé střevo. U býložravců je slepé střevo poměrně objemné,
- 21 zvláště objemné je u koní. Žijí v něm bakterie, které štěpí rostlinnou buničinu. "
- 22 V tlustém střevě dochází ke vstřebávání vody. Poslední díl tlustého střeva je konečník,
- 23 v němž se shromažďují a zahušťují nestrávené zbytky potravy a odcházejí jako trus
- 24 řitním otvorem z těla ven. Délku trávicí soustavy výrazně ovlivňuje složení potravy.
- 25 Pes domácí a jiní masožravci mají střevo poměrně krátké. U býložravců je střevo
- 26 mnohem delší, neboť rostlinná potrava je hůře stravitelná.

Práce s textem – metoda ANO - NE

1. Přečti si jednotlivá tvrzení v níže napsané tabulce a rozhodni, zda jsou tato tvrzení pravdivá (zakroužkuj ANO) či nepravdivá (zakroužkuj NE).
2. Přečti si pozorně text a rozhodni – zakroužkuj, ve druhém sloupečku, odpovědi, které jsou podle Tebe správné.
3. Práce se samotným textem – společně hledáme již v samotném textu argumenty, které jsou pravdivé či nepravdivé s danými výroky.

	<u>Před čtením</u>	<u>Po čtení</u>	<u>Doloženo z textu</u>
1. Mají savci vyvinuté trávicí žlázy?	ano - ne	ano - ne	ano - ne
2. Dvanáctník – je první oddíl tlustého střeva?	ano - ne	ano - ne	ano – ne
3. Mají masožravci vyvinuto menší slepé střevo?	ano – ne	ano – ne	ano – ne
4. Dochází ke vstřebávání živin do krve přes stěny žaludku?	ano - ne	ano - ne	ano - ne
5. V hrtanu se vzduch očistí a zbavuje se tam prachu a jiných nečistot.	ano - ne	ano - ne	ano – ne
6. Uskutečňuje se vstřebávání vody přes stěnu tenkého střeva?	ano – ne	ano – ne	ano – ne
7. Konečník – je posledním článkem trávicího traktu savců?	ano - ne	ano - ne	ano – ne
8. Mají býložravci delší trávicí trakt než masožravci?	ano - ne	ano - ne	ano – ne

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

9. Mají savci v ústní dutině čtyři druhy – typy zubů?	ano – ne	ano – ne	ano – ne
10. Existují některé druhy zubů u některých savců, které nemají kořeny?	ano – ne	ano – ne	ano – ne
11. Savci svými špičáky potravu rozmělnují?	ano – ne	ano – ne	ano – ne